

WBCInno

Strateški razvojni plan za BI/NTP u regionu Zapadnog Balkana

WBCInno CBT „Razvoj naučno-tehnoloških parkova i biznis inkubatora u Srbiji
kroz jačanje kapaciteta i saradnju sa univerzitetima”

9-10. septembar 2014,

Privredna komora Srbije, Beograd

Strateški razvojni plan za Biznis inkubatore i Naučno-tehnološke parkove u regionu Zapadnog Balkana

Prof. dr Vesna Mandić

Strateški razvojni plan za BI/NTP u regionu Zapadnog Balkana

STRUKTURA

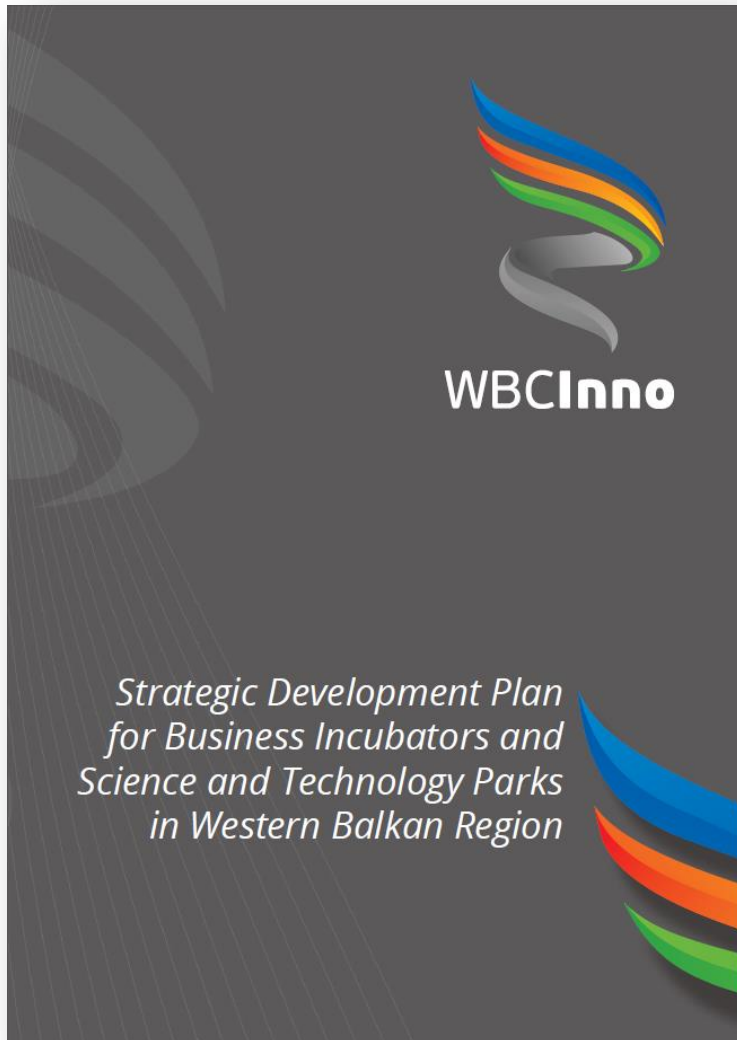
- ❖ Uvod
- ❖ Trendovi razvoja BI/NTP u svetu
- ❖ Trenutno stanje BI/NTP u zemljama zapadnog Balkana
- ❖ Deset strateških mera, ciljevi i akcije
- ❖ Sledeći koraci i implementacija Strategije razvoja kroz plan institucionalne podrške

WBCInno

Strateški razvojni plan za BI/NTP u regionu Zapadnog Balkana

AUTORI

Prof. Dr. Vesna Mandić, UKG, Srbija

Prof. Dr. Goran Stojanović, UNS, Srbija

Christoph Adametz, TUG, Austrija

Dr. Mark Jones, UB, Velika Britanija

Jelena Jevtović, UKG, Srbija

Prof. Dr. Mileta Janjić, UM, Crna Gora

Prof. Dr. Petar Marić, UBL, BIH

Prof. Dr. Darko Petković, UZ, BIH

Tatjana Knežević, UM, Crna Gora

Zoran Torgašev, Intranea Solutions, Srbija

Vojislav Veljković, BIC Kragujevac, Srbija

Gordana Danilović Grković, BITF Beograd, Serbia

Nataša Ćirović, BITF, Srbija

Djordje Čelić, BI Novi Sad, Srbija

Velibor Bošković, BI "Inventivnost", Crna Gora

Saša Radetić, ICBL, Banja Luka, BIH

ZAŠTO Strateški razvojni plan za BI/NTP u WBCInno projektu?

- ❖ WBCInno projekat se bavi modernizacijom univerziteta kroz jačanje struktura i usluga za transfer znanja, istraživanje i inovacije
- ❖ Upravo te strukture, mehanizmi, kapaciteti univerziteta u WBC regionu mogu biti snažna logistička podrška u održivom razvoju Biznis inkubatora i Naučno-tehnoloških parkova
- ❖ Jedan od načina za transformaciju istraživačkih rezultata u inovacije na tržištu je kroz inkubaciju *Start-up* i *Spin-off* kompanija u BI/NTP
- ❖ Za obe strane (UNI i BI/NTP) je važno da se mladi istraživači i studenti sa idejama podrže i kao budući stanari BI budu uspešni na tržištu
- ❖ Regionalni programski odbor za BI / NTP (15 članova, formiran u februaru 2013.) koordinira implementaciju Strateškog razvojnog plana

Strateški razvojni plan za BI/NTP u regionu Zapadnog Balkana

ZAŠTO Strateški razvojni plan za BI/NTP u WBCInno projektu?

ZAŠTO Strateški razvojni plan za BI/NTP u WBCInno projektu?

Pružanje smernica za dalji razvoj Naučno-tehnoloških parkova i poslovnih inkubatora u regionu Zapadnog Balkana i bolje povezivanje sa univerzitetima radi transfera naučnih istraživanja i znanja u privredu.

Trendovi razvoja BI/NTP

- ❖ Različiti modeli BI - proizvodni, uslužni, mešoviti
- ❖ Pre inkubacija, inkubacija, postinkubacija = ideja, start up, širenje, sazrevanje
- ❖ Akceleratori - podrška start up firmama kroz finansiranje, mentoring i trening u periodu do godinu dana, 3-5 god. za inkubatore na univerzitetu
- ❖ Post inkubacija za istraživačko orijentisane start up kompanije je prelazak u NTP
- ❖ Specifičnosti NTP - robotika, nanotehnologija, biomedicina...na osnovu potreba lokalnih zajednica
- ❖ Razvoj društvenih mreža i online komunikacija – virtuelni naučni parkovi (umrežavanje univerziteta i kompanija)
- ❖ *Co-working* (laboratorije budućnosti) – motivisanje istraživača da rade zajedno

DETALJNIJE

16:15 – 16:50

Trendovi u razvoju biznis inkubatora i naučno-tehnoloških parkova u Evropi i svetu

Nataša Ćirović, Poslovni inkubator tehničkih fakulteta Beograd

Strateški razvojni plan za BI/NTP u regionu Zapadnog Balkana

WBCInno

Trenutno stanje BI/NTP u zemljama zapadnog Balkana

Country	Incubator	Year of establishment	No. of firms incubated	No. of new businesses created and supported	No. of jobs created at client or graduate companies
SRB	Subotica	2006	32	32	60
	Novi Sad	2010	12	13	43
	Zrenjanin	2005	24	30	82
	Beograd	2006	35	35	200
	Kragujevac	2008	31	9	100
	Užice	2008	32	6	80
	Kruševac	2008	51	-	-
	Prokuplje	2007	11	13	45
	Vranje	2006	24	20	123
MNE	Podgorica	2009	15	12	30
	Bar	2009	-	-	-
BIH	Banja Luka	2010	32	-	-
	Modriča	2005	11	-	-
	Prijedor	-	7	-	-
	Zenica	2004	56	40	500
	Mostar	2011	4	-	-
	Trebinje	2009	8	6	12

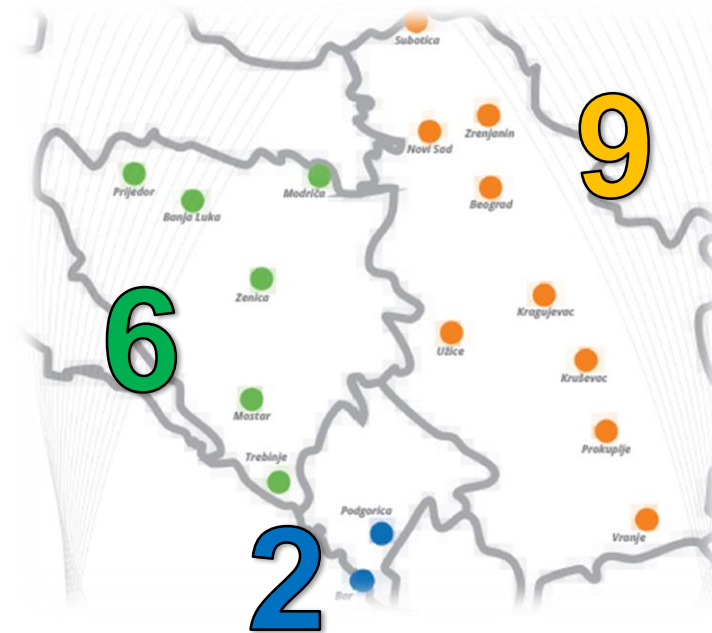

Strateški razvojni plan za BI/NTP u regionu Zapadnog Balkana

Trenutno stanje BI/NTP u zemljama zapadnog Balkana

- ❖ Srbija 23; Crna Gora 2, BIH 15
- ❖ Upitnik, Graz University of Technology (Aneks I)
- ❖ Izazovi
  - Razumevanje lokalne zajednice
  - Motivisanje mladih
  - Pravni okvir za razvoj inovativnih kompanija
  - Umrežavanje na svim nivoima (BI-NTP-UN)
  - Pобољшanje vidljivosti
  - Preduzetnički kursevi na UN
  - Creativity Development Committee
  - Monitoring sistem za uspešnost BI/NTP
  - Organizacija zajedničkih takmičenja u regiji

16:50 – 17:30

Trenutno stanje u biznis inkubatorima i naučno-tehnološkim parkovima u regionu Zapadnog Balkana i izazovi sa kojima se suočavaju

Gordana Danilović Grković, Poslovni inkubator tehničkih fakulteta Beograd

DETALJNIJE...

Strateški razvojni plan za BI/NTP u regionu Zapadnog Balkana

WBCInno

10 Strateških ciljeva i predloženih mera (akcija)

BI / NTP

M1 - Unapređenje organizacionog i finansijskog okvira

M2 - Razvoj infrastrukture koja je u funkciji podrške *start-up*-ovima i *spin-off*-ovima

M3 - Implementacija softverske platforme za podršku komunikaciji i upravljanju inovacijama

M4 - Unapređenje usluga namenjenih stanarima BI/STP

M5 - Primena novih inkubacionih modela – virtuelni poslovni inkubator

Univerziteti

M6 - Uspostavljanje kreativnog i preduzetničkog okvira između BI/NTP i univerziteta

M7 - Razvoj mehanizama za podršku visoko-tehnološkim inovacijama

M8 - Organizacija takmičenja i nagrada za najbolji biznis plan, studentsku/istraživačku ideju

M9 - Promocija, internacionalizacija i unapređenje vidljivosti BI i NTP

M10 - Umrežavanje BI, NTP na lokalnom, regionalnom i EU nivou

Strateški razvojni plan za BI/NTP u regionu Zapadnog Balkana

WBCInno

10 Strateških ciljeva i predloženih mera , očekivani rezultati/impakt

M1 - UNAPREDJENJE ORGANIZACIONOG I FINANSIJSKOG OKVIRA BI / NTP

❖ Poboljšanje kapaciteta menadžmenta BI / NTP ❖ Pružanje komplementarnih usluga podrške ❖ Stvaranje jakih veza sa univerzitetom, javnim i privatnim sektorom ❖ Regionalna saradnja	• Visokokvalitetan menadžment BI / NTP • Širok spektar usluga • Jake veze sa lokalnom zajednicom • Obezbeđena sredstva za finansiranje kompanija orijentisanih ka razvoju • Transfer znanja sa univerziteta ka privredi • Novi modeli organizacije i finansiranja za održivi razvoj

DETALJNIJE

12:15 – 13:00

Improvement of Organisational and Financial Framework for BI/STP and their Service Programme for Tenants

Regina Grussenmeyer, Hamburg University of Technology

Strateški razvojni plan za BI/NTP u regionu Zapadnog Balkana

WBCInno

10 Strateških ciljeva i predloženih mera , očekivani rezultati/impakt

M2 – RAZVOJ INFRASTRUKTURE ZA POTREBE START-UP I SPIN-OFF

- ❖ Izgradnja/renoviranje radnog prostora BI / NTP
- ❖ Odabir veličine i lokacije BI/NTP
- ❖ Podrška u umrežavanju stanara
- ❖ Obezbeđivanje prostora za istraživačke aktivnosti (za stanare orijentisane ka nauci)
- Odgovarajući objekat BI koji je samoodrživ i okruženje gde preduzetnici i BI zaposleni mogu zajedno da razvijaju nove poslove

DETALJNIJE

14:00 – 14:45

BI/STP Offering Additional Services and Adding Value to the Business Incubation

Olga Frances, Innovation Unit, Science Park of the University of Alicante

Strateški razvojni plan za BI/NTP u regionu Zapadnog Balkana

WBCInno

10 Strateških ciljeva i predloženih mera , očekivani rezultati/impakt

M3 - PRIMENA ZAJEDNIČKE SOFTVERSKJE PLATFORME ZA SARADNJU, RADI POBOLJŠANJA KOMUNIKACIJE I UPRAVLJANJA INOVACIJAMA

❖ pokretanje on-line platforme za potrebe inovativnog menadžmenta BI / NTP ❖ Promocija platforme, online alata za selekciju ideja i kandidata za stanare ❖ Razvoj specifičnih alata za amonitoring, kontrolu i izradu izveštaja ❖ Korišćenje softvera za inovativni menadžment za kontrolu i monitoring BI/NTP performansi	• Uspostavljena platforma kao cloud servis • Smanjeno administrativno opterećenje BI/NTP • Aktivno učešće korisnika sa UN, BI/NTP, privreda, investitori) • Kvalitetnija podrška za stanare BI/NTP u prvim godinama • Postavljanje ciljeva i izveštaji o performansama

DETALJNIJE

09:30 – 10:15

Kolaborativna softverska platforma za upravljanje inovacijama

Zoran Torgašev, INTRANEA

Strateški razvojni plan za BI/NTP u regionu Zapadnog Balkana

WBCInno

10 Strateških ciljeva i predloženih mera , očekivani rezultati/impakt

M4 - UNAPREĐENJE USLUGA ZA STANARE BI / NTP

❖ Razvoj programa usluga, ❖ Pобољшanje isporuke usluge korisnicima ❖ Treninzi za podizanje kapaciteta zaposlenih u BI/NTP	• Osmišljen set usluga za stanare kao deo strateškog plana BI/NTP • Jasno definisane usluge, vremenski okvir za isporuku, način korišćenja usluge, uloga klijenta u procesu • Kapacitet da se prepoznaju potrebe stanara • Kompetence za planiranje i prilagođavanje usluge u skladu sa strukturom stanara i njihovim potrebama • Kompetence za evaluaciju pruženih usluga i za saradnju i razmenu informacija i metoda sa drugim BI/NTP

DETALJNIJE

12:15 – 13:00

Improvement of Organisational and Financial Framework for BI/STP and their Service Programme for Tenants

Regina Grussenmeyer, Hamburg University of Technology

Strateški razvojni plan za BI/NTP u regionu Zapadnog Balkana

WBCInno

10 Strateških ciljeva i predloženih mera , očekivani rezultati/impakt

M5 - PRIMENA NOVIH MODELA INKUBACIJE – VIRTUALNI BIZNIS INKUBATOR

❖ Implementacija programa podizanja kapaciteta za studente i preduzetnike, ❖ Pобољшanje konkurentnosti preduzeća i primena novih tehnologija i usluga u cilju smanjenja troškova ❖ Unapređenje partnerstava za razvoj i/ili zapošljavanje	• Osmišljen trening program poslovnih veština • Povećan broj studenata i preduzetnika sa biznis veštinama • Razvijen program usluga virtualnog inkubatora • Smanjeni režijski troškovi i povećana konkurentnost kompanija • Uspostavljena lokalna/regionalna partnerstva za podršku preduzetnicima

DETALJNIJE

16:00 – 16:45

Novi modeli inkubacije – Virtuelni biznis inkubatori

Nebojša Abadić, Biznis inovacioni centar Kragujevac

Strateški razvojni plan za BI/NTP u regionu Zapadnog Balkana

WBCInno

10 Strateških ciljeva i predloženih mera , očekivani rezultati/impakt

M6 - USPOSTAVLJANJE KREATIVNOG PREDUZENIČKOG OKVIRA ZA ŠKOLE I UNIVERZITETE

❖ pružanje strukturnog institucionalnog okvira za poboljšanje saradnje univerziteta i škola ❖ Razvijen set aktivnosti na podizanju svesti ❖ Uključivanje BI/NTP u obrazovne i istraživačke procese	• Obezbeđen okvir za strukturnu saradnju • Definisane zajedničke aktivnosti i njihovo sprovođenje • Studenti su bolje informisani o mogućnostima njihovog profesionalnog razvoja • Učešće BI/NTP u povećanju ukupnog kvaliteta obrazovanja • Učešće kompanija i organizacija za podršku u kreiranju i prilagođavanju ponude u skladu sa potrebama tržišta

DETALJNJE

14:45 - 15:30

Establishment of Creative and Entrepreneurial Framework with Schools and Universities

Ines Marinkovic, Centre for Social Innovations, Vienna

Strateški razvojni plan za BI/NTP u regionu Zapadnog Balkana

WBCInno

10 Strateških ciljeva i predloženih mera , očekivani rezultati/impakt

M7 - STVARANJE MEHANIZAMA I STRUKTURA ZA VISOKOTEHNOLOŠKE INOVACIJE U SARADNJI SA UNIVERZITETIMA I ISTRAŽIVAČKIM CENTRIMA

❖ Korišćenje UN resursa za osnaživanje inovativnog potencijala stanara BI ❖ Pružanje logističke podrške od strane univerzitetskog osoblja u fazi osnivanja BI/NTP ❖ Motivisanje studenata, istraživača i UN osoblja za preduzetništvo ❖ Razvoj preduzetničkih i praktičnih veština studenata kroz program volontiranja ❖ Dodatno finansiranje BI/NTP kroz realizaciju projekata	• Povećani broj inovativnih proizvoda/usluga stanara BI usled korišćenja UN resursa i skraćenog inovativnog procesa • Povećan broj start up i spin off kompanija koje dolaze sa UN • Stanari BI/NTP obučeni za specifične tehnološke oblasti potrebne za njihovo poslovanje • Bolja povezanost između BI/NTP i mladih kao potencijalnih učesnika u takmičenju za biznis planove

DETALJNIJE

15:15 – 15:45

Kreiranje mehanizama i struktura za *high-tech* inovacije u biznis inkubatorima i naučno-tehnoloških parkovima

Jelena Jevtović, Univerzitet u Kragujevcu

Strateški razvojni plan za BI/NTP u regionu Zapadnog Balkana

WBCInno

10 Strateških ciljeva i predloženih mera , očekivani rezultati/impakt

M8 - ORGANIZOVANJE TAKMIČENJA ZA NAJBOLJE BIZNIS PLANOVE, IDEJE STUDENATA I ISTRAŽIVAČA

❖ Promocija preduzetničkog duha kod studenata ❖ Podrška istraživačima sa Un za razvoj spin off kompanija ❖ Povezivanje BI/NPT sa akademskim sektorom i uspešnim preduzetnicima ❖ Podrška u pred-inkubacionom procesu u BI ❖ Dodatno finansiranje start up projekata kroz novčane nagrade	• Povećanje broja spin-off kompanija osnovanih od strane studenata i zaposlenih na univerzitetu • Novo stvorena vrednost spin off kompanija

DETALJNIJE

16:45 – 17:30

Organizacija takmičenja za najbolji biznis plan i najbolju ideju za studente i istraživače

Đorđe Ćelić, Biznis inkubator Novi Sad

Strateški razvojni plan za BI/NTP u regionu Zapadnog Balkana

WBCInno

10 Strateških ciljeva i predloženih mera , očekivani rezultati/impakt

M9 - POVEĆANJE VIDLJIVOSTI, PROMOCIJA I INTERNACIONALIZACIJA BI / NTP ZA NJIHOV ODRŽIVI RAZVOJ

❖ Razvoj efikasnog marketing plana i metoda za BI / NTP ❖ Podizanje javne svesti i vidljivosti BI / NTP ❖ Internacionalizacija poslovanja BI/NTP ❖ Stimulisanje i podrška stanarima za razvoj njihove internacionalizacije	• Pristup najperspektivnijim mladim inovativnim kompanijama, koje će omogućiti regionalni ekonomski razvoj • BI/NTP imaju razloge za internacionalizaciju: rast, zaposleni, resursi i ideje • BI/NTP stanari mogu da prošire svoje poslovanje ili da dobiju pristup resursima koji su teško dostupni na lokalnom tržištu

DETALJNIJE

11:30 – 12:15

International Visibility and Networking among Business Incubators and with Universities on Local, Regional and International Levels

Mario Fallast, Graz University of Technology

Strateški razvojni plan za BI/NTP u regionu Zapadnog Balkana

WBCInno

10 Strateških ciljeva i predloženih mera , očekivani rezultati/impakt

M10 - UMREŽAVANJE BI, NTP I UNIVERZITETA NA LOKALNOM, REGIONALNOM I EU NIVOU

❖ Mapiranje BI / NTP u zemljama zapadnog Balkana ❖ Podrška B2B i saradnja R&D ❖ Upravljanje benchmarking podacima za BI/NTP	• Povećana vidljivost osnovanih BI / NTP i njihovih funkcionalnih karakteristika • Poboljšana saradnja i umrežavanje BI na svim nivoima kao i sa NTP i UN • Uspostavljanje benchmarkin prakse koja će dovesti do poboljšane efikasnosti BI

DETALJNIJE

11:30 – 12:15

International Visibility and Networking among Business Incubators and with Universities on Local, Regional and International Levels

Mario Fallast, Graz University of Technology

Sledeći koraci i implementacija Strateškog razvojnog plana za BI/NTP kroz plan institucionalne podrške

- ❖ Realizacija Strateškog plana nije moguća bez učešća ključnih aktera u Triple Helix modelu, prvenstveno države.
- ❖ Neophodno privlačenje relevantnih Ministarstava, Agencija...i uključivanje pomenutih mera u nacionalne i regionalne strategije.
- ❖ Aktivnost 7.5 Poboljšanje saradnje u okviru Triple Helix modela predviđa aktivnosti i događaje da bi se postigli postavljeni ciljevi.

Sledeći koraci i implementacija Strateškog razvojnog plana za BI/NTP kroz plan institucionalne podrške

Univerziteti, BI/NTP i ostali stakeholderi treba da postave i isedeće ciljeve:

- ❖ Stimulisati preduzetništvo
- ❖ Podržati osnivanje i razvoj visoko-tehnoloških kompanija, izvozno orijentisanih
- ❖ Povećati konkurentnost WBC regiona kroz tehnološki razvoj
- ❖ Promovisati i razvijati kreativnost kod mladih i inovativnost kompanija
- ❖ Podsticati zajednička istraživanja i saradnju sa prirodno-tehničkim fakultetima
- ❖ Razvijati ljudske resurse kroz razne vrste treninga
- ❖ Popularizovati nauku, tehničko obrazovanje i inženjerstvo

HVALA NA PAŽNJI

WBCInno

Prof. dr Vesna Mandić

Univerzitet u Kragujevcu
Kooperativni trening centar
Kancelarija za poslovnu podršku

www.ctc.kg.ac.rs

www.bsokg.kg.ac.rs

mandic@kg.ac.rs

